

سەرگەن پەس و کچه قژزەردە ئیرلەندییە . نووسینی / حسونە المصباحی . وەرگەن / ئاک ء بدو

ئە بە استەمەت سا بە سەر مردنی سەرگەن پەس تەپەییە؟ (1) ئای
لەبەر خەراییی زەمەن کە (لاتبقی و لا تذرا). وهك ئەوێه یە ئەو
کارەساتە دووێنە روویدا. کاتێکیش کە هەوا ی کۆچی دوایی ئەوم
پەگەشت لەبەرەمبەر دەریاری (الحمامات) وەستام تاکو بەتەنیا
لاوانەوێ بە بکەم. سات بە ساتی بەیەك گەشتە جەراوێرەکانی
نەوانیشمان لەشوێنە جیا جیاکانی جیهان بەنەوێ بەرچاو. یە کەم
دیدارم لەگەڵی لەپەرەراوێری فەستیفای (المربد) ی شیعری بوو لەغدا.
وابزانم ساڵی 1987 بوو. ئەوسا هاوشەوێ چامەکانی، بینیم کەسێکی
ئەز و ئازاد لەخەرخستن و زیادەیی بوو. ژانی قووی لەناخدا
بوو. ژانی شاعیرێک کە هەموو رێژ و شەکان ئازاری دەدەن، بەبام ئەو
هەرگیز بەزارنا بە لەاوەدونانیان بە گرتنیان بەزیندوویی و ناسکی
و جوانی و نەرمی، هاوشەوێ ئاوی کانیاوی چیاکان.

هەر لەدیداری یە کەمدا بەم دەرکەوت پەیوەستی ئەوم. هەوێمدا زۆر
لەبارە بزانم. نەنێیەکانی جیهانی شیعریشی هەبەمەوێ. چەندەش
دەخەش بووم کاتێک یە کەم نامە ئەوم لەمە کەسێکەوێ پەگەشت کە تەیدا
باسی هیندیە هەزارەکان و بیابان و شاعیرە بەهیمیە
پەرتەوازەکانی ناو بەکانی مەکسیکە سیتی بەرێژ و بەشەوی بە
کردبووم. دواتر لەپاریس لەگەڵ (عبدالقادر الجنابی) لەکافییەکی
گەڵپانی (کلشی)، ئەو شوێنە هەنری میللەری مەزن سەردانی دەکرد
و تەیدا چەندان لاپەڵە رێمانەکانی نووسیوە کە بەخەشەویستی و
بەشداری کردنی شەتەنە بە خەشیەکانی ژیان درەوشاوێن، پەگەشتەم.
لەیهك لەدانێشتەنە خەشەکانیش سەرگەن پەس باسی کەمەهێ کەرکۆوکی
بە کردم کە لەشەستەکانی سەدە رابردوو سەرەکیان گەڵا لەنوێ
کردنەوێ چامە عێراقی. هەروەها باسی (جبرا ابراهیم جبرا) ی بە
کردم کە یارمەتیدا کاتێک لەکەرکۆوکیوە بە بەغدا گواستراوە و
بەهێ ئەویشەوێ گەنگترین شاعیر و نوسەر نوێیە ئینگلیزیەکان
لەبەرتانیا و ولایەتە یەگەرتووەکانی ئەمەریکای ناسی.
هەروەها باسی ئازاری بەپێرێشتن بەناو بیابانی بە کردم، لەبەغدا

به‌رهو به‌یروت بـ ئه‌وه‌ی (یوسف الخال) و هاوـکانی له‌گـڤاری شیعر بناسـ. هاوینـکیش له‌گهـیدا جوانترین رـژه‌کانمان له‌ماـی (صامویل شمعون) ی هاوـی هه‌ردوو کمان به‌سه‌ربرد. ئه‌و به‌درـژایی رـژ ده‌نووست، تا که‌مـک به‌ر له‌ئاوا بوونی رـژه‌هه‌نده‌ستا. له‌کـتایی شه‌ویش دوا ی ئه‌وه‌ی مان‌دوویی په‌کی ده‌خستین ئـمه‌ وازمان لـده‌هـنا و ئه‌ویش تا سپـده‌ی به‌یانی، درـژه‌ی به‌شه‌ونخونی ده‌دا. کا تـکیش ئـمه‌ هه‌ده‌ستاین پاشماوه‌ی قونجکه‌ جگه‌ره‌ی که‌که‌ کراو و شوشه‌ی به‌تا و کـتب و گـڤاری په‌رت و بـاومان لـره‌و له‌و ده‌بینی. ئه‌و بـسهر و به‌ریه ئاسووده‌ی ده‌کردین، ئه‌وه‌شی بـ سه‌لمان‌دین چه‌نده جوانه ته‌مبه‌ی شاعیران و چه‌نده‌ش له‌باره شـتایه‌تیان.

له‌و کاته‌دا که‌ سه‌رگـن پـس هاته‌ میونخ بـ ئه‌وه‌ی چه‌ند نمونه‌یه‌ک له‌شیعری وه‌رگـڤ دراوی بـ زمانی گـته بخوـندـته‌وه، عـراق ساـانی جه‌نگی تاـی به‌خـوه ده‌بینی. له‌بیرمه‌ هه‌رگیز به‌و غه‌مباریه نه‌مبینیوه که‌ ئه‌و جاره‌ بینیم. له‌و کافـیه‌ی شه‌وه‌که‌مان تـدا به‌سه‌ر برد دوا ی خوـندنه‌وه‌ی شیعه‌ره‌کانی، زـر به‌تاـی باسی ئازاره‌کانی عـراق و عـراقیه‌کان و باسی دـنده‌یی سوپای ئه‌مه‌ریکای کرد. به‌ر له‌وه‌ی بجینه‌ هوتـلیش به‌ده‌موچاوی گرژ و رووخساری لـچاوی پـمانی وت “له‌استیدا هاوـیان.. من هه‌ست به‌شهرم و شه‌رمه‌زاری ده‌که‌م چونکه ره‌گه‌زنامه‌ی وـا تـکم هه‌گرتوو نه‌شتمانـی منی وـران کردوو و بـ سه‌ده‌کانی ناوه‌ندی گه‌اندـته‌وه”.

له‌یه‌که‌می هاوینی ساـی 2001 له‌سه‌ر بانگه‌شتی فیستیفاـی ئه‌ده‌بی نـوده‌وـته‌ی که‌ ساـانه بـ یادی جه‌یمس جـیس و شاکاره‌که‌ی یولیسس ساز ده‌کرـت، چوومه‌ دبلن. هه‌ر که‌ گه‌یشتمه‌ هوتـل، صامویل و ماگی هاوسه‌ری و سه‌رگـن پـسم بینـی که‌ له‌چاوه‌ وانیـم دا‌بوون. چه‌نده خـش و گه‌رم بوو ئه‌و شه‌و و ئـژانه‌ی له‌وـدا به‌سه‌رمان برد که‌ شوـنه‌واری مه‌زنه‌کانی ئه‌و دوورگه‌یه‌مان له‌شاعیران و نووسه‌ران و هه‌رمه‌ندان به‌سه‌ر ده‌کرده‌وه. به‌یاوه‌ری شـته‌کانی وه‌ک خـمان که‌ بـنی په‌خشانی جـیس و بیکـت سه‌ری لـشـواندبووین، نه‌مانده‌زانی تامی خه‌و چـنه.

سه‌رگـن پـس چه‌نده دـخـش بوو که‌ کچـکی لاوی قه‌زه‌ردی ئیرله‌ندی شه‌یدای ببوو. ئه‌و کچه‌ به‌ژنی درـژ بوو و خه‌نده‌ی منداـانه‌شی هه‌رده‌م له‌سه‌ر لـو بوو. ئه‌وه‌ کا تـک روویدا دوا ی ئه‌وه‌ی گوـی له‌چامه‌کانی بوو که‌ له‌هـی شـانـ خوـندییه‌وه، له‌وانه‌یه‌ له‌و چامانه‌ شتـک له‌گیانی خـی تـدا دـزیبـته‌وه. بـیه شـتانه‌ شه‌یدای خاوه‌نه‌که‌ی ببوو. ئه‌ویش له‌یه‌ک کا تدا په‌شـوانه‌ و به‌ختیارانه‌ به‌چریه‌ پـی وتین: “ئا یا ده‌کرـت بچمه‌ ناو چیرـکی خـشه‌ویستی دوا ی ئه‌وه‌ی قه‌رم سپی بووه و له‌جه‌سته‌ و له‌دـیشدا سست بووم؟”. ئـمه‌ش هانماندا و پـشمان وت جوانترین چیرـکی خـشه‌ویستی ئه‌وه‌یه که‌ شاعیر له‌ساـانی پیری

دەيکات. ئەي ئەو ھاڭگەتە و ڤيکتەر ھاڭگە و ئەوانى دیکە
نەبوو؟. ئەو رۆژەي دبلنیشمان جەھەشت ئەو کچە قۆزەردە ھا تە ھوتەل
بە ئەو ھى لە باوەشى سەرگەن پەس فرمەسكى گەرم ھەتە. سەرگەنیش
سەرسو ماوانە و شانازیکەرانە بەخەو، سەیری دەکردین.

وێرگەنە/ ئاکە بەدو

سەرچاوە: 7 /www.alarab.co.uk تشرینی دووھەم /2017
(1) بەگوێرەي ئەو کاتەي وتارەکەي تەدا نووسراو. (وەرگەنە)